

Universiteterne er Danmarks bedste forsikringspræmie

Bragt i Berlingske, 14. juni 2017

Af Thomas Bjørnholm, prorektor for forskning og innovation, KU, og Majken Schultz, professor på CBS

Vi har nået målet om, at 25 procent af en ungdomsårgang får en universitetsuddannelse. I 2015 blev 19.612 studerende til færdiguddannede bachelorer – og næsten lige så mange forlod landets universiteter med en kandidatgrad (UFM 2016).

På forskningsområdet slår en grundig undersøgelse fra Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd (DFIR 2016) fast, at Danmark klarer sig ualmindeligt godt i international konkurrence med andre stærke forskningsnationer.

DFIR konkluderer, at vi i Danmark har skabt en passende balance mellem basisbevillinger og konkurrenceudsatte midler, der kan skabe grobund for den dynamik og kvalitet, som findes i excellente forskningsmiljøer.

På ph.d.-området viser en ny, omfattende evaluering fra Uddannelses- og Forskningsministeriet (UFM 2017), at universiteterne på et tiår har evnet at fordoble ph.d.-produktionen uden at gå på kompromis med faglig kvalitet og relevans i forhold til arbejdsmarkedet. Således har de danske ph.d.-uddannede en beskæftigelsesfrekvens på 94 procent, hvilket placerer Danmark på en 5. plads blandt landene i OECD og er fem procentpoint højere end beskæftigelsesfrekvensen for kandidatuddannede.

De danske universiteters ydeevne er vigtigere end nogensinde – men desværre er de økonomiske rammebetingelser ikke tilfredsstillende. Det viser en simpel beregning, vi har foretaget i regi af Videnskabernes Selskab som oplæg til diskussion om, hvordan universiteterne bedst bidrager til vores fælles fremtid (Hvidbog til Forskningspolitisk Årsmøde, 2017).

Hvis vi tager udgangspunkt i det politisk definerede behov for universitetsuddannede kandidater, så sandsynliggør vores overordnede beregninger af de direkte og indirekte omkostninger, at universitetssystemet er underfinansieret med godt seks milliarder kroner om året set i forhold til en situation, hvor alle universiteterne i Danmark har de midler til rådighed, som fordres for at klare sig godt i den internationale konkurrence.

Denne sult efter mere, kombineret med en god dagsform, kan under de rette økonomiske og styringsmæssige rammer få danske universiteter til at levere langt mere værdi til det danske samfund i form af forskningsbaseret uddannelse, grund- og løsningsorienteret forskning samt innovation til gavn for både den private og offentlige sektor. I tilgift er universiteterne en stadigt

vigtigere leverandør af viden og dokumentation i en verden, som synes mere og mere usikker. Det er værd at investere i.

Fra det røde til det blå hav

I erhvervslivet taler man om at bringe sin virksomhed fra det røde hav, hvor alle konkurrerer om de samme markeder med de samme midler, til det blå ocean med nye horisonter og muligheder.

Det tankegods har vi ladet os inspirere af i videnskabens verden. Universiteter kan også finde vej fra rød til blå, men det kræver, at de får mere kontrol over egen kurs og styrefart.

Derfor er Søren Pinds nye kontraktssignaler om mindre »micro-management« og mere strategisk lederskab vigtige. De kan være startskud til et politisk ønske om mere samfundsansvarlige universiteter med større frihed til selv at finde vej og udvikle den mangfoldighed, som er endnu mere nødvendig fremover.

Måske kan ocean-tænkningen ligefrem inspirere hele regeringen, så den i kommende 2025-planer i endnu højere grad tænker forskning ind i de fremadrettede indsatsområder, der skal føre Danmark fra det røde til det blå ocean.

Majken Schultz er professor på CBS, og Thomas Bjørnholm er prorektor og professor på Københavns Universitet. Begge er medlemmer af Forskningspolitisk Udvalg i Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab. Hvidbog fra 2017 »Universitet i det blå ocean« kan downloades på www.royalacademy.dk